

Reactie Amersfoort2014 op coalitieakkoord 2022-2026

Opgesteld en voorgedragen door fractievoorzitter Menno Fousert tijdens de Raadsvergadering van 5 juli 2022.

Dank u, voorzitter

Laat ik beginnen met de coalitiepartijen en de beoogde maar liefst acht wethouders namens Amersfoort2014 te feliciteren met het bereikte akkoord. Een akkoord waarin we een aantal voor Amersfoort2014 belangrijke onderwerpen herkennen en ook onderschrijven. Dat is natuurlijk niet zo gek gezien de ontstaansgeschiedenis van dit akkoord!

Dat dit akkoord er nu ligt geeft bij ons dan ook gemengde gevoelens. We zijn blij met het grote aantal punten die in het akkoord staan opgenomen waar Amersfoort2014 zich in herkent. Punten waar we als gemeenteraad de komende jaren op verder kunnen bouwen en de belofte van een nieuwe bestuurscultuur. Tegelijkertijd zijn wij uiteraard teleurgesteld dat wij niet het gehele proces met u hebben kunnen doorlopen. Vandaar dat wij ook wel een aantal zorgpunten hebben en deze met u zullen delen.

Wij constateren dat het besluit te stoppen met het huidige plan van de Westelijke Ontsluiting en het investeren in fietsvoorzieningen datgene is wat Amersfoort2014 eind mei op tafel heeft gelegd. Dit mocht toen niet besproken worden. Nu, enkele weken later lezen we dat stoppen met het huidige plan vooral op financiële argumenten is gebaseerd.

Wij constateren ook dat het doorbreken van bestuur principes waar wij steeds op hamerden en op zullen blijven hameren na het vertrek van Amersfoort2014 is losgelaten en er nu acht wethouders worden voorgesteld.

Herkenbare punten

Amersfoort2014 is door de bank genomen blij met de herkenbare punten in dit akkoord. Nu is het moment om naar de toekomst te kijken en Amersfoort2014 ziet dit akkoord dan ook als een mooi nieuw begin voor een periode met beleid wat significant af zal wijken van het beleid van de afgelopen jaren. Wij zullen u daarop controleren en u voorzien van adviezen en de door u gewenste tegenspraak en zullen waar nodig u de gevraagde spiegel op een constructieve manier regelmatig voorhouden.

Ik zal beginnen met een aantal onderdelen te benoemen waar Amersfoort2014 blij van wordt en waar we onze inbreng nog in terug zien.

- Wij zijn erg blij met het stopzetten van het huidige project Westelijke Ontsluiting. Dit had al veel eerder gekund en gemoeten. De schade aan natuur en de kosten zijn door het uitstellen van het besluit om te stoppen opgelopen. De kosten die stoppen met zich meebrengt zien wij overigens niet terug in het overzicht. We zijn blij dat de partijen het licht hebben gezien en we na twee jaar aanmodderen van de maandelijkse lasten af zijn.
- We zijn blij met het op de eerste plek zetten van fietsers en voetgangers en een aantal concrete acties die hier aan verbonden zijn.
- We zijn blij dat er aandacht en budget is voor vergroening, spelen en ontmoeting in de openbare ruimte.
- Dat er aandacht en budget is voor experimenten en initiatieven van bewoners en organisaties.
- We zijn blij dat de wijkperspectieven worden doorgezet.
- Dat de samenwerking en het gesprek met de stad in de wijken en dorpen wordt voortgezet en geïntensiveerd. We zien ook een kans om als raad vaker de stad in te gaan.
- We zijn blij dat de zonnevelden in Over De Laak geen dogma zijn gebleken en er andere logische prioriteiten komen bij de energietransitie. Ook het aanpakken van de lucht,- en waterkwaliteit juichen we toe.
- Amersfoort2014 vindt het een goede ontwikkeling dat er extra geïnvesteerd wordt in cultuur, van amateurkunst tot professionals en er letterlijk ruimte wordt geboden aan kunstenaars en creatieve starters.

Nieuwsgierig naar aanpak uitdagingen

We zien echter ook nog een aantal uitdagingen waarbij we nieuwsgierig zijn in de aanpak en voortvarendheid van dit nieuwe college.

- Terecht wordt de bestrijding van energiearmoede aangestipt. Een plan is alleen niet genoeg. Komende winter zal reeds een grote groep Amersfoorters in de problemen komen wanneer de afrekening van de energiemaatschappij op de mat ploft. Inzicht in de omvang van het probleem ontbreekt in relatie tot de middelen die hiervoor beschikbaar zijn. Een isolatieoffensief enkel voor mensen met een minimum inkomen is waarschijnlijk te weinig gezien de enorme groep inwoners dat moeite heeft rond te komen door stijgende kosten.
- Ons omringende gemeenten (Leusden, Bunschoten) zullen niet inzetten op grootschalige opwekking met zonnenvelden en windmolens. Amersfoort gaat echter door met initiatieven voor windenergie. Wat betekent het afhaken van ons omliggende gemeenten en hoe gaat Amersfoort daarmee om?
- We zijn nieuwsgierig naar de ruimte die er is voor de hele raad – niet enkel de coalitie - om prioriteiten te stellen. De onzekere tijden en zoektocht naar breed draagvlak betekent wat ons betreft dat de raad als geheel een rol heeft om te werken aan prioriteiten en tijdig bij te sturen bij mee,- of tegenvallers.
- We zijn ook nieuwsgierig naar hoezeer dit college in staat is om te leren uit het verleden waarin kostbare projecten en geschillen gierend uit de bocht vlogen en waar dit college nog altijd mee te maken krijgt. Denk aan de Amerena en de kwestie Vahstal. Hoe gaan we de kosten rondom het nieuwe Stadhuis tijdig beheersen in tijden van stijgende bouwkosten? Er is geen enkel woord besteed aan het stadhuis, de gestegen bouwkosten en de mogelijke versoeringen.
- Uiteraard zijn we ook nieuwsgierig naar de transparantie en openheid waar dit college voor staat. Veel mooie beloften en een flinke cultuurverandering die nodig is. Maar al tijdens de coalitieonderhandelingen bleek bij het eerste de beste dossier al dat de partijen veel moeite hadden met het delen van informatie aan de andere partijen. Een regenteske manier van besturen wat zo kenmerkend was aan de bestuursstijl van voorgaande colleges wat nou juist door dit college doorbroken moet en hopelijk gaat worden. We lezen ook onderdelen in dit akkoord die al besloten lijken zonder de nodige participatie.
- En hoewel we de ambitie rondom de openbare ruimte en mobiliteit grotendeels onderschrijven kijken we er naar uit hoe het college inwoners zal betrekken en mee zal nemen bij deze plannen.
- We zijn nieuwsgierig naar het pakken van de regie op het gebied van betaalbaar en passend wonen. De afgelopen jaren is er veel gebouwd maar ontbrak regelmatig de regie op het Stadhuis en tijdige inbreng van bewoners. We lezen een tandje erbij op het gebied van kwaliteit en openbare ruimte. We verwachten een coalitie die vooruitstrevend is met voldoende aandacht voor sociale cohesie en behoud van gewaardeerde uitgangspunten in buurten. Samenhang en inspraak.

Kanttekeningen

Wij hebben echter ook nog wel wat kritische kanttekeningen te plaatsen bij dit akkoord.

We noemen deze nu en zullen hier de komende jaren scherp op toezien en proberen – waar nodig – bij te sturen:

- Het sociaal domein betreft ongeveer de helft van de begroting; het wordt versnipperd waardoor gebrek aan regie en chaos dreigt. Zonder overleg met de stad, de organisaties en de gemeenteraad en zonder enige visie wordt het verdeeld onder alle wethouders. Nog erger is het dat er geen enkele reflectie of visie is weergegeven over de uitdagingen in de jeugdzorg en de problemen in het sociaal domein. Een gemiste kans.
- Onze woordvoerder sociaal domein noemt de zes regels over jeugdhulp letterlijk om te janken. Nadat Amersfoort2014 uit de onderhandelingen is gestapt hebben wij nog vijf pagina's input op dit thema aangeleverd juist omdat we dit zo belangrijk vinden. Helaas lijkt hier niets mee gedaan.
- We zijn blij met de aandacht voor de rol van de jeugd in de democratie. We zijn al een aantal jaar één van de kartrekkers van een kinderburgemeester. Maar het onderwerp onderwijs komt er karig af in dit door dieren gedomineerde coalitieakkoord. Dieren boven de jeugd, het moet niet gekker worden. Geen enkele visie op het onderwijs, Amersfoort als studentenstad of over het vmbo. Blijkbaar bestaat het beroepsonderwijs bij deze vijf partijen alleen uit mbo en hbo. Het vmbo dreigt ten onder te gaan en deze coalitie besteedt er geen woord aan.
- Als deze coalitie echt twee generaties vooruitkijkt dan mag er wat ons betreft een tandje bij op het gebied van jeugd. Wat voor stad willen we zijn voor de jeugd? Gaan we aan de slag met veilige schoolroutes en nabijheid van sportclubs? En de investeringen in andere voorzieningen voor alle jeugd en jongeren?
- Het aantal wethouders in Amersfoort stijgt harder dan de inflatie en we schrokken ervan dat het door de informateur genoemde uitgangspunt van zes FTE is losgelaten. Een teken aan de wand dat dit college meteen vooral met zichzelf bezig is en het verdelen van de baantjes dan met de stad. Is dit nu die nieuwe bestuurscultuur? Acht wethouders is werkelijk van de zotten, ook kijkende naar de portefeuilles van sommige wethouders en de benchmark met andere vergelijkbare en grotere steden. Iets om u direct al voor te schamen en wat wij zullen proberen te repareren middels een amendement. De stad opzadelen met kosten voor onnodige wethouders omdat u er zelf niet uitkwam vind Amersfoort2014 een grote schande.
- Het enorme aantal wethouders met dito ambities en de versnipperde portefeuilles is waar het de afgelopen jaren vaak misging in de uitvoering van plannen. We zien kansen om de gemeentelijke organisatie te verbeteren voor alle betrokkenen. Hierom stelden wij voor om ambtenaren meer vertrouwen te geven in oplossingsgericht werken, het regiemodel nu eens grondig te evalueren, te streven naar uitstekende dienstverlening voor de inwoners en bedrijven en om een onafhankelijke bezwaarcommissie in te stellen. Op dit vlak staat niets opgenomen in het akkoord.
- Plannen als Langs Eem en Spoor gaan door zonder overkoepelende MER wat ons zorgen baart. Hoe borgen we nu eens zorgvuldige processen en lokale daadkracht?

Tot slot wensen we in het bijzonder de wethouder financiën veel succes. De invloeden van buiten Amersfoort maken de komende jaren onvoorspelbaar op het gebied van bestaanszekerheid, klimaat. De afgelopen jaren is er veel geld uitgegeven aan planvorming van projecten die niet haalbaar bleken of nu een andere invulling vragen.

Dit college gaat serieus investeren in onzekere tijden en moet ook op zoek naar middelen van buiten om de mooie ambities werkelijkheid te maken. De afgelopen jaren greep Amersfoort nog weleens mis en bleven ambities liggen en/of draaide inwoners op voor – vaak te voorspellen - gaten in de begroting.

Relatie raad en college

Wij willen en hopen dat er meer transparantie, debat en dualisme komt zodat de raad haar controlerende en bijsturende taak kan uitvoeren en het college versterken bij het kiezen van prioriteiten. Juist vanwege zorgvuldige omgang met belastinggeld. Iets wat voor Amersfoort2014 een prioriteit is.

Rol Amersfoort2014

Onze oppositie zal constructief zijn en gericht op het aanjagen van deze coalitie en het controleren van een correcte uitvoering met oog voor de Amersfoorter.

Wij gaan ervan uit dat onze constructieve houding ook weerspiegeld wordt door de coalitiepartijen.

Kortom; de emmer is halfvol en de lat ligt hoog. Ga aan de slag en maak het waar; met al onze inwoners, raadsleden, bedrijven en ambtenaren.

Ik dank u wel